

DOBROGIA

ÎN
PRAGUL VEACULUI AL XX-LEA
PARTEA I

Căpitanul M. D. Ionescu

OPERA OMNIA

TIPO MOLDOVA

DOBROGIA

IN

PRAGUL VEACULUI AL XX-LEA

Coperta: *Cristian Almășanu*

Coordonator Colecție: Gh. Buzatu,

Membru Corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România

Consultant științific:

Lector univ. dr. Bogdan Ștefanachi

Proiect editorial: Roxana Alexandra Costinescu

Redactor: *Aurel Ștefanachi*

© Tipo Moldova

Editura Tipo Moldova este acreditată de Consiliul Național al
Cercetării Științifice din Învățământul Superior (C.N.C.S.I.S.) **99/2010**

Ediție anastatică

Iași, 2010

Tipo Moldova,

E-mail: office@tipomoldova.ro

www.tipomoldova.ro

Prezenta ediție anastatică
a fost realizată sub egida și cu sprijinul
următoarelor instituții și organisme:

*** UNIVERSITATEA „OVIDIUS”**

CONSTANȚA

Facultatea de Istorie și Științe Politice

Centrul de Studii și Cercetări ale Istoriei și Civilizației

Zonei Mării Negre (sec. XIX-XXI)

*** BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ**

„IOAN N. ROMAN” CONSTANȚA

*** UNIUNEA DEMOCRATĂ A
TĂTARILOR TURCO-MUSULMANI
DIN ROMÂNIA**

Cu un studiu special de Prof. Univ. Dr. Valentin CIORBEA

Proprietatea literară rezervată.

Reproducerea pe ori-ce cale de publicitate, fără învoirea autorului, este oprită.

Exemplarele vor fi semnate de autor.

*Capitan
M. D. J. J. J. J. J.*

CĂPITANUL M. D. IONESCU

Membru al Societății Geografice Române

DOBROGIA

IN

PRAGUL VEACULUI AL XX-LEA

GEOGRAFIA MATEMATICĂ, FIZICĂ, POLITICĂ, ECONOMICĂ ȘI MILITARĂ

PARTEA a I-a

*«Societatea noastră Geografică va avea misiune
de a scoti Țara din regiunile necunoscutului»*

(Discursul *M. S. Begehi Caroi*
pronunțat la inaugurarea S. G. R.)

BUCUREȘTI

1904

Maiestății Săle Regelui

Carol I

Augustul, Președinte și Protector al Societății Geografice Române

Autorul închină.

TABLA DE MATERIE

	Pag.		Pag.
Prefața	7	Cap. IV. Cutremur de pământ	84
Geografia	11	» V. Grote	85
Partea I. Geografia matematică	25	» VI. Ape minerale	86
I. Numire	27	Art. 1. Sulfurose	87
II. Situație și dimensiuni	29	» 2. Băi de mare	87
Art. 1. Situație	29	» 3. » » nămol	87
» 2. Limite	29	» 4. Lacuri sărate	88
<i>Dunărea</i>	29	B	
<i>Marea Neagră</i>	30	Cap. I. Hipsometrie	89
<i>Linia convențională</i>	30	» II. Orografie	90
Istoric	30	A. <i>Orografia de la Sudul văii Carasu</i>	90
Traseu și descriere	37	Art. 1. Déléurile dintre frontieră și părul	
Distanțele între diferitele puncte pe fron-		Pampur-Ghiolgiu	90
tiera de Sud	42	Art. 2. Déléurile dintre părul Pampur-Ghiol-	
Art. 3. Formă, dimensiuni, suprafață	43	giu și valea Gârlița	91
Partea II. Geografia fizică	45	Art. 3. Déléurile dintre văile Gârlița și Ca-	
A		nara-Ceair	92
I. Meteorologia și climatologia	47	Art. 4. Déléurile dintre văile Canara-Ceair	
Art. 1. Istoric	47	și Beilic	94
» 2. Temperatura	53	Art. 5. Déléurile dintre văile Beilic și Urluia	95
» 3. Plouă	54	Art. 6. » de la Sudul văii Borungea	99
» 4. Vântul, starea cerului	54	Art. 7. » » Nordul » »	100
» 5. Concluziune	55	Art. 8. » din versantul Pontic	103
Cap. II. Starea sanitară	58	B. <i>Orografia de la Nordul văii Carasu</i>	104
Art. 1. Condițiuni igienice	58	Art. 1. Nodul orografic	104
» 2. Locuințe	61	» 2. Culmea Măcinului	105
» 3. Alimentația	62	» 3. » Bugécului	106
» 4. Serviciul sanitar	63	» 4. » Isacei	107
a) Bole	64	» 5. Dealul Mare	109
b) Măse	65	» 6. Quasi-peninsula «Peuce»	109
c) Vaccinarea și revaccinarea	65	» 7. Déléurile dintre Taița și Telita	112
Art. 5. Spitale	66	» 8. Culmea Cerna { a) culmea princip.	114
Cap. III. Geologia	69	{ b) ramura Cerna	114
A. <i>Grupa Arhaică</i>	73	» 9. » principală dintre Cerna și	
B. <i>Era Primară</i>	76	Ai-Orman	115
a) Sistemul Permian	76	» 10. » Picinega	116
b) » Carbonic	76	» 11. » Babadag	116
c) » Siluric	76	» 12. Sultan-Bair	118
C. <i>Terenuri Secundare</i>	76	» 13. Culmea Ghiun-Ghiurmez	118
a) Triasic	77	» 14. » Ramazan	119
b) Juristic	78	» 15. » Ciucurova	119
c) Cretacic	80	» 16. Dealul Periclic	119
D. <i>Grupa Terțiară</i>	83	» 17. Platoul Dolama	120
a) Eocen	83	» 18. Culmea Testemel	120
b) Miocen	83	» 19. » Sarighiol	120
E. <i>Epoca Cuaternară</i>	83	» 20. »	120

	Pag.
Art. 21. » Inșirărilor	122
» 22. » Dorobanțul	123
» 23. » Armut-Bair	124
» 24. » Délurile dintre Caramurat și Constanța	124
C) <i>Tabloul general orografic</i>	125
Cap. III. Hidrografie	134
Art. 1. Considerațiuni asupra sistemului hi- drografic	135
Art. 2. Dunărea	141
Date asupra cursului Dunării	143
a) Lungime	143
b) Inclinarea albiei	143
c) Iușeala curentului	143
d) Volumul apei	143
e) Nivelul anual și pe ano-timpuri	143
f) Nivelul lunar	143
g) Ingheturile și desgheturile Dunării	143
h) Lățimea albiei	146
i) Cursul navigabil al Dunării	146
j) Pichete pe malul drept	147
k) Natura malului drept	147
Linia despărțitoare a apelor	152
Descrierea cursului Dunării	153
A) <i>Basinul dintre Ostrov și Azacilău</i>	153
a) Cursul dintre «punctul terminus» și délul Bugeac	153
b) Cursul dintre délurile Bugeac și Macuc c) » » » Macuc și Măgura Drăgaiceii	155
d) Cursul dintre délul Măgura Drăgaiceii și Rasova	162
e) Cursul dintre Rasova și Boazgic	165
f) » » Boazgic și Ghizdăresci	172
g) » » Ghizdăresci și Hârșova	180
h) » » Hârșova și Movila Popei	182
i) » » Movila Popei și Movila Ca- zacilor	182
j) Cursul dintre Movila Cazacilor și Ghecet k) » » Ghecet și Azacilău	186
B) <i>Basinul dintre Azacilău și Dunavăț</i>	187
Linia despărțitoare a apelor	191
Descrierea hidrografică a acestui basin	195
a) Dunărea între Azacilău și Isaccea	195
b) » » Isaccea și Ceatal	198
c) Dunărea între Ceatal și Prislav	199
d) » » Prislav și Cara-Suhac	200
e) » » Cara-Suhac și Mahmudia	200
f) » » Mahmudia și Dunavăț	201
Art. 3. Marea Neagră	202
Starea de acum a Mării Negre	202
Curbe bathymetrice. Natura fundului. At- teragiul	203
Curenți	204
Apa Mării Negre	204
Descrierea hidrografică a basinului	206
a) Intre frontieră și délul Mamutusta	206
b) » délul Mamutusta și Tuzla	208
c) » Tuzla și Constanța	209
d) » Constanța și capul Midia	211
e) » capul Midia și gura Buazului	217
f) Lagunele	217
Art. 4. Tabloul general hidrografic	235

	Pag.
Cap. IV. Delta	242
Art. 1. Considerațiuni asupra cursului infe- rior al Dunării și formării Deltei	242
Art. 2. Descrierea topografică	252
» 3. Pichete	259
» 4. Localități	259
» 5. Ideea d'a se coloniza Delta	26.
Cap. V. Comisiunea europeană dunărenă	26.
Art. 1. Istoric	26.
» 2. Personal	26.
» 3. Situația financiară a Comisiunei	26.
» 4. Studii și lucrări preparatorii	26.
» 5. Lucrările de la gura Sulina	26.
» 6. Lucrări fluviale	26.
» 7. » diverse	26.
» 8. Servicii administrative	26.
a) Faruri	26.
b) Serviciul pilotajului	26.
c) » de scăpare	26.
d) » sanitar	26.
e) Poliția navigațiunei	26.
Art. 9. Materialul flotant al Comisiunei	26.
» 10. Drapelul Comisiunei	26.
» 11. Veniturile Comisiunei. Tarife	26.
» 12. Efectele lu- crărilor { Desvoltarea navigați- Exportul de cereale Reducerea cheltelilor navigației	26.
Cap. VI. Insula Șerpilor	26.
Art. 1. Situație și topografie	26.
» 2. Determinarea pozițiunei insulei	26.
» 3. Tradițiuni	311.
» 4. Templul lui Achille. Urme de con- strucțiuni găsite în insulă	315
Cartea III. Geografia politică	319

A

Cap. I. Etnografia	321
Art. 1. Etnografia veche	321
§ Geții	321
§ Romanii	323
Art. 2. Etnografia actuală	323
§ 1. Români	324
§ 2. Bulgari	326
§ 3. Ruși	328
a) Cazaci	328
b) Lipoveni	329
a') Popiști	331
b') Nepopiști	332
c) Molocani	332
d) Scopiți	333
§ 4. Turci	334
§ 5. Tătari	341
§ 6. Găgăuți	343
§ 7. Arabi	343
§ 8. Țigani	343
§ 9. Germani	345
§ 10. Greci	346
§ 11. Armeni	347
§ 12. Ovrei	347
§ 13. Alte naționalități	347
Cap. II. Administrativa	353
Art. 1. Administrația sub Turci	35.

	Pag.		Pag.
Art. 2. Administrația sub Români	357	C) <i>Apicultura și Sericultura</i>	753
A. <i>Județul Tulcea</i>	358	Art. 1. Albinele	753
a) Plasa Babadag (25 comune)	358	» 2. Gândacii de mătase	754
b) » Măcin (15 comune)	380	Cap. III. Flora. Regiuni botanice	756
c) » Sulina (6 comune)	394	Art. 1. Regiunea Septentrională	757
d) » Tulcea (17 comune)	395	» 2. » Meridională	758
B. <i>Județul Constanța</i>	416	» 3. » Centrală	758
a) Plasa Hârșova (12 comune)	416	» 4. » Maritimă	758
b) » Constanța (13 comune)	425	» 5. » Aquatică	759
c) » Medgidia (15 comune)	445	» 6. » Deltei	759
d) » Mangalia (17 comune)	450	Cap. IV. Păduri	760
e) » Silistra-Nouă (23 comune)	470	Art. 1. Istoric	760
Cap. III. Politică	483	» 2. Ocoluri silvice	766
Art. 1. Gradul de instrucție	483	§ 1. Județul Constanța	768
» 2. Situația financiară	485	§ 2. » Tulcea	771
» 3. Armata. Istoricul și organizarea Diviziei active	494	Cap. V. Animale	774
» 4. Culorile și marca	509	A) <i>Fauna</i>	774
B		§ a) Mamifere	774
Cap. I. Istoria	510	§ b) Păsări	774
Art. 1. Timpurile preistorice	510	§ c) d) Reptile și Amfibii	775
» 2. Inceputul timpurilor istorice	514	§ e) Pești	775
» 3. Dominațiunea romană	518	§ f) Insecte	775
» 4. Năvălirile barbarilor	531	§ g) Molusce	777
» 5. Stăpânirea Bulgară. Imperiul Romano-Bulgar	541	B) <i>Creșterea vitelor</i>	777
» Venirea Turcilor. Dobrogea sub Turci	546	§ 1. Specia cavalină	778
Cap. II. Biserica	625	§ 2. » bovină	785
Cartea IV. Geografia Economică	657	§ 3. » ovină	789
Considerațiuni generale	659	§ 4. » porcină	795
Cap. I. A) Căi de comunicațiune	660	Raporturi	796
Art. 1. Maritime	660	Măsurii luate pentru îmbunătățirea animalelor domestice	798
» 2. Fluviale	669	Bogăția Dobrogei în animale domestice	802
» 3. Ferate	670	» » » culturii, vii și animale	804
» 4. Căi naturale, Șosele	683	C) <i>Pescăria</i>	804
B) <i>Poșta, Telegraf, Telefon</i>	699	Art. 1. Istoric și organizare	804
Cap. II. A) Agricultură	701	» 2. Îmbunătățiri	806
Art. 1. Considerațiuni generale	701	§ 1. Hidrografia Deltei din punctul de vedere al pescăriilor	806
Art. 2. Cereale	703	§ 2. Insula Sf. Gheorghe	809
§ 1. Orzul	703	§ 3. » Letea	812
§ 2. Porumbul	707	§ 4. Regiunea centrală a Deltei	815
§ 3. Grâul	710	§ 5. Intreținerea lucrărilor	817
§ 4. Meiul	713	§ 6. Cherhanale	817
§ 5. Ovêzul	715	§ 7. Lucrări de executat în Deltă	818
§ 6. Secara	718	Art. 3. Venituri	820
Art. 3. Plante oleoginoase	723	Cap. VI. Geografia minerală	821
§ 1. Inul	724	Art. 1. Istoric	821
§ 2. Rapița	726	» 2. <u>Piatră, pietriș, nisip și var. Cariere</u>	824
§ 3. Cânepa	729	» 3. Cantitatea și valoarea materialului extras prin permisuri	834
Art. 4. Leguminoase și Tubercule	731	» 4. Cantitatea materialului și venitul carierelor arendate și concesionate	844
§ 1. Fasolea	731	» 5. Prețul mediu al pietrii, pietrișului și nisipului în Dobrogea	847
§ 2. Cartofii	734	» 6. Analiza pietrii cător-va cariere din Dobrogea	847
§ 3. Mazărea, Bobul, Lintea	737	» 7. Minereuri	849
Art. 5. Plante industriale	739	Cap. VII. Industria	851
§ 1. Tutunul	739	A) <i>Industria mare</i>	851
§ 2. Alte plante industriale	739	B) <i>Industria mijlocie</i>	852
§ 3. Sfeclele pentru zahăr	740	C) <i>Industria mică</i>	854
Art. 6. Grădinării	740	Stabilimente industriale	860
» 7. Fânețe artificiale și naturale	741	Cap. VIII. Gospodăria	861
B) <i>Vii și Livezi de pruni</i>	748		
Art. 1. Vii	748		
» 2. Livezile de pruni	753		

	<u>Pag.</u>
Cap. IX. Comerț	866
Art. 1. Comerțul pe Dunăre și Marea Neagră. (Istoric).	866
» 2. Vămi.	886
§ 1. Import	886
§ 2. Export	886
Art. 3. Mișcarea porturilor.	890
» 4. Consulate	897
» 5. Companii de vapoare	898
» 6. Instituțiuni de credit	901
» 7. Societăți	903
» 8. Târguri și bălciuri	903
Cap. X. Statistica	905

	<u>Pag.</u>
Cartea V. Geografia militară	911
Cap. I. Paza frontierei de Sud a Dobrogei	913
Cap. II. Importanța militară a Dobrogei.	915
Art. 1. Apărarea frontierei formată de Dunăre	918
» 2. » Dunării între Ostrov și Azacclău	921
» 3. Apărarea litoralului maritim	922
» 4. » contra unui atac venit de la Sud.	923
Concluziuni	925
Index alfabetic	941
Tabela gravurilor.	1005
Tabela materiilor.	1007